Finansutskottets betänkande 1985/86: 40

om statsbudgetens utgifter för budgetåret 1986/87 (prop. 1985/86:150 bil. 1)

FiU
1985/86: 40

I *bilaga 1* till *proposition 1985/86:100* (budgetpropositionen) har regeringen föreslagit riksdagen att

4. för budgetåret 1986/87, i avvaktan på slutliga förslag i kompletteringspropositionen och i enlighet med vad som förordats i propositionen,

b) beräkna Förändringar i anslagsbehållningar,

c) beräkna Förändringar i dispositionen av rörliga krediter,

d) beräkna Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto.

I *bilaga 1* till *proposition 1985/86:150* (kompletteringspropositionen) har regeringen – efter föredragning av statsrådet Kjell-Olof Feldt – föreslagit riksdagen att

4. godkänna i propositionen framlagd beräkning av Förändringarna i anslagsbehållningarna för budgetåret 1986/87,

5. godkänna i propositionen framlagd beräkning av Förändringarna i dispositionen av rörliga krediter för budgetåret 1986/87,

6. godkänna i propositionen framlagd beräkning av Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto för budgetåret 1986/87.

I kompletteringspropositionen framhålls det att det får ankomma på riksdagens finansutskott att göra justeringar för sådana förändringar som inte kunnat beaktas av föredraganden i de lämnade redovisningarna.

Utskottet

De samlade statsutgifterna ett visst budgetår utgör summan av

- alla utgiftsanslag fördelade på 16 huvudtitlar,
- förändringar i behållningar på reservationsanslag,
- förändringar i utnyttjande av rörliga krediter,
- beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto.

I det följande kommenterar utskottet beräkningarna av dessa budgetposter i statsbudgeten för budgetåret 1986/87.

Statsbudgetens utgiftsanslag

I budgetpropositionen beräknades medelsbehovet på statsbudgetens utgiftsanslag under budgetåret 1986/87 till 332,6 miljarder kronor.

Regeringen har därefter i särpropositioner lagt fram förslag för riksdagen som sammantagna ökat anslagsbehovet med netto 1,0 miljarder kronor. Bl. a. har stödet till barnfamiljer räknats upp med 1,3 miljarder kronor, medan olika former av industristöd minskats med 0,5 miljarder kronor.

Slutligen har regeringen i kompletteringspropositionen dels föreslagit att anslaget till statsskuldräntor minskas med 3,0 miljarder kronor, dels förordat att vissa andra anslag höjs med 1,2 miljarder kronor. Till följd härav minskar alltså nettobelastningen på statsbudgeten med 1,8 miljarder kronor. De i detta sammanhang föreslagna anslagshöjningarna berör främst statsbidragen till kommunerna, som utökas med 0,9 miljarder kronor, och olika arbetsmarknadspolitiska insatser, som tillförs 0,3 miljarder kronor.

Med de jämkningar som tillkommit under våren 1986 uppgår därmed regeringens inklusive riksgäldsfullmäktiges och riksdagens förvaltningsstyrelses förslag till medelsberäkning för budgetåret 1986/87 till sammanlagt 331,8 miljarder kronor.

Utskottet har i efterföljande tabell ställt samman regeringens förslag till medelsberäkning med de ändringar som riksdagen beslutat att göra i dessa förslag. En mer detaljerad redovisning av anslagsförändringarna lämnas i en *bilaga* till betänkandet.

Tabell. Sammanställning av riksdagens beslut med anledning av regeringens förslag för budgetåret 1986/87

1 000-tal kr.

	Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (−)
Utgiftsanslag:			
Kungl. hov- och slottsstaterna	33 575	33 575	0
Justitiedepartementet	10 008 341	10 008 341	0
Utrikesdepartementet	10 673 107	10 673 107	0
Försvarsdepartementet	26 368 432	26 368 432	0
Socialdepartementet	85 692 798	85 347 798	− 345 000
Kommunikationsdepartementet	12 003 680	12 008 680	+ 5 000
Finansdepartementet	19 327 890	19 328 290	+ 400
Utbildningsdepartementet	41 713 679	42 403 432	+ 689 753
Jordbruksdepartementet	6 591 036	6 691 036	+ 100 000
Arbetsmarknadsdepartementet	19 866 902	20 012 902	+ 146 000
Bostadsdepartementet	17 625 120	17 625 120	0
Industridepartementet	9 411 159	9 411 159	0
Civildepartementet	4 010 935	4 010 935	0
Riksdagen och dess myndigheter	469 851	468 491	− 1 360
Räntor på statsskulden, m. m.	68 000 000	65 000 000	−3 000 000
Oförutsedda utgifter	1 000	1 000	0
Summa utgiftsanslag	**331 797 505**	**329 392 298**	**−2 405 207**

Av bilagan framgår att riksdagen beslutat ändra medelstilldelningen på sammanlagt 34 anslag. Åtta av dessa förändringar har inneburit att medel förts över från ett anslag till ett annat under samma huvudtitel. Dessutom har riksdagen beslutat att i 23 fall höja anslag med sammanlagt 0,9 miljarder kronor och i två fall minska anslag med 0,3 miljarder kronor. Därtill kommer att utgifterna för statsskuldräntor har kunnat minskas med ytterli-

gare 3,0 miljarder kronor utöver den justering som är gjord redan i kompletteringspropositionen.

Den beloppsmässigt mest betydelsefulla anslagshöjningen är föranledd av att riksdagen avvisat regeringens förslag om en generell nedskärning av statsbidragen till kommunernas skolväsen. Förslaget innebar att statsbidraget till lärarlöner skulle reduceras med 3 procentenheter. Denna uteblivna besparing på drygt 0,6 miljarder kronor har dock uppvägts av att riksdagen på budgetens inkomstsida beslutat höja skatteutjämningsavgiften med ett ungefär lika stort belopp.

Riksdagen har också beslutat höja högsta dagpenningen inom arbetslöshetsförsäkringen utöver regeringens förslag liksom prisstödet till jordbruk i norra Sverige.

Utgiftsminskningarna orsakas främst av att behovet av kompenserande statsbidrag till kommunala bostadstillägg (KBT) minskat eftersom riksdagen beslutat senarelägga en av regeringen föreslagen omläggning av utbetalningsrutinerna före dessa statsbidrag.

De vidtagna ändringarna har inneburit att statsutgifterna exkl. statsskuldräntor har höjts med närmare 0,6 miljarder kronor på riksdagens initiativ.

De förändringar som gjorts i utgiftsanslagen för budgetåret 1986/87 sedan budgetpropositionen lades fram kan sammanfattas på följande sätt (milj. kr.)

Utgiftsanslag enligt budgetpropositionen	*332 575*
Förslag lämnade i särpropositioner	+ 1 022
Förslag lämnade i kompletteringspropositionen	
ändrad beräkning av statsskuldräntor	− 3 000
skatteutjämningsbidrag m. m.	+ 1 201
Av riksdagen beslutade ändringar	
statsskuldräntor	− 3 000
övriga anslag (se specifikation)	+ 595
Summa utgiftsanslag i statsbudgeten	*329 392*

Förändring av anslagsbehållningar

För reservationsanslag kan utbetalningarna komma att avsevärt avvika från det anslagna beloppet. Detta registreras som en förändring av anslagsbehållningarna.

En minskning av anslagsbehållningarna är liktydigt med att *utnyttjandet* av reservationsmedel överstiger vad som *anvisats* i form av reservationsanslag för det aktuella budgetåret. Minskningen registreras därför som en ökad belastning på statsbudgetens utgiftssida. Omvänt gäller att en ökning av anslagsbehållningarna innebär att utbetalningarna blir lägre än de belopp som anvisats. Detta tas upp som en negativ post på utgiftssidan.

I det reviderade budgetförslaget räknar föredraganden med att anslagsbehållningarna skall minska med 1,5 miljarder kronor under budgetåret 1986/87.

Utskottet gör ingen annan bedömning än föredraganden.

Förändringar i dispositionen av rörliga krediter

Vissa affärsverk, myndigheter och bolag har enligt riksdagens beslut möjlighet att utnyttja rörliga krediter hos riksgäldskontoret. Förändringar i den utestående lånestocken, dvs. förändringar i nettoutlåningen, registreras på statsbudgeten i form av förändringar i dispositionen av rörliga krediter. I det reviderade budgetförslaget beräknas utnyttjandet av rörliga krediter komma att öka med 0,5 miljarder kronor.

Utskottet gör ingen annan bedömning än föredraganden.

Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto

För att redan i statsbudgeten kunna redovisa en total budgetbelastning, som så nära som möjligt ansluter sig till det väntade utfallet, används en ospecificerad post kallad Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto. På den förs sådana utgifter och inkomster upp, för vilka konkreta förslag ännu inte föreligger eller där beloppen inte exakt kan beräknas.

I det reviderade budgetförslaget föreslås att posten Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto förs upp med 5 miljarder kronor för budgetåret 1986/87. I detta belopp ingår nettoeffekten av de inkomst- och utgiftspåverkande förslag som lagts fram i bl. a. kompletteringspropositionen. Det får enligt föredraganden ankomma på riksdagens finansutskott att fördela effekterna av dessa förslag på respektive anslag och inkomsttitel.

I kompletteringspropositionen har medel satts av under posten Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto för arbetsmarknadspolitiska insatser och skatteutjämningsbidrag m. m. För dessa ändamål har riksdagen nu anvisat 1,2 miljarder kronor på olika anslag under finans- och arbetsmarknadsdepartementens huvudtitlar. Detta innebär att posten Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto bör reduceras med ett lika stort belopp.

Å andra sidan har man under denna post även beaktat effekten av vissa inkomstpåverkande förslag som riksdagen nu antagit. Det gäller bl. a. förslaget om höjning av skatteutjämningsavgiften, liksom förslaget om slopad garantibeskattning av fysiska personers fastigheter. Även effekten av en föreslagen jämkning av avräkningsförfarandet av kommunalskattemedel har beaktats i detta sammanhang. Med anledning härav bör posten Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto räknas upp med ett belopp motsvarande nettoeffekten av dessa inkomstpåverkande förslag, eller med 0,8 miljarder kronor.

Efter dessa justeringar uppgår posten Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto till 4,6 miljarder kronor. Med hänsyn till den stora osäkerhet som vidlåder beräkningen av denna post anser utskottet att den bör föras upp med ett till närmaste miljardtal kronor avrundat belopp, dvs. med oförändrat 5,0 miljarder kronor.

Sammanfattningsvis beräknar utskottet statsutgifterna för budgetåret 1986/87 på följande sätt (milj. kr.).

Statsutgifter 1986/87	Budgetförslag i prop. 150	Utskottet
Utgiftsanslag	330 435	329 392
Minskning av anslagsbehållningar	1 500	1 500
Ökad disposition av rörliga krediter	500	500
Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto	5 000	5 000
Summa statsutgifter	**337 435**	**336 392**

Utskottet har i betänkande FiU 1985/86:39 beräknat statsbudgetens inkomster under budgetåret 1986/87 till 293 190 milj. kr. Utskottet beräknar således budgetunderskottet för samma budgetår till 43 202 milj. kr.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen godkänner i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom. 4 framlagd beräkning av Förändringar i anslagsbehållningarna för budgetåret 1986/87,

2. att riksdagen godkänner i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom. 5 framlagd beräkning av Förändringar i dispositionen av rörliga krediter för budgetåret 1986/87,

3. att riksdagen med anledning av i proposition 1985/86:150 bilaga 1 mom. 6 framlagd beräkning av Beräknat tillkommande utgiftsbehov, netto för budgetåret 1986/87 godkänner vad utskottet anfört.

Utskottet hemställer att ärendet avgörs efter endast en bordläggning.

Stockholm den 5 juni 1986

På finansutskottets vägnar

Arne Gadd

Närvarande: Arne Gadd (s), Björn Molin (fp), Roland Sundgren (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Lars De Geer (fp), Filip Fridolfsson (m), Arne Andersson i Gamleby (s), Britta Hammarbacken (c), Hans Petersson i Hallstahammar (vpk), Hans-Eric Andersson (s), Arne Kjörnsberg (s), Hugo Hegeland (m) och Rolf Kenneryd (c).

Specifikation av anslagsförändringar i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 1986/87

1 000-tal kr.

Bet. nr	Prop. nr	Huvudtitel Anslag Anslagsform		Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (−)
		III. Utrikesdepartementet				
UU 16	100 bil. 5	A 10	Utredningar m. m. (r)	5 235	4 983	− 252
UU 16	100 bil. 5	F 3	Information om mellanfolkligt samarbete, nedrustningssträvanden och andra utrikespolitiska frågor (r)	8 927	9 179	+ 252
UU 15	100 bil. 5	C 2	Utvecklingssamarbete genom SIDA (r)	4 624 545	4 649 545	+ 25 000
UU 15	100 bil. 5	C 8	Övriga u-landspolitiska insatser m. m. (r)	1 108 000	1 083 000	− 25 000
			Summa			**0**
		V. Socialdepartementet				
SfU 15 p. 2	100 bil. 7	D 3	Bidrag till kommunala bostadstillägg till folkpension (f)	1 040 000	695 000	−345 000
			Summa			**−345 000**
		VI. Kommunikationsdepartementet				
TU 26	105	I 3	Transportstöd för Gotland (f)	54 000	59 000	+ 5 000
			Summa			**+ 5 000**
		VII. Finansdepartementet				
LU 34	121	C 5	Allmänna reklamationsnämnden (f)	8 424	8 824	+ 400
			Summa			**+ 400**
		VIII. Utbildningsdepartementet				
UbU 14 p. 1	100 bil. 10	B 11	Bidrag till driften av grundskolor m. m. (f)	14 441 000	14 893 600	+452 600
UbU 16 p. 1	100 bil. 10	B 19	Bidrag till driften av gymnasieskolor (f)	4 372 511	4 500 511	+128 000
UbU 18 p. 1	100 bil. 10	C 1	Bidrag till kommunal utbildning för vuxna (f)	964 550	1 000 550	+ 36 000
UbU 23	100 bil. 10	D 14	Bidrag till kommunal högskoleutbildning m. m. (r)	189 105	193 532	+ 4 427
UbU 15 p. 2	100 bil. 10	B 14	Sameskolor (f)	14 342	14 985	+ 643
UbU 21	100 bil. 10	D 8	Utbildning för tekniska yrken (r)	747 654	767 654	+ 20 000
UbU 32 p. 1	100 bil. 10	D 16	Humanistiska fakulteterna (r)	189 845	193 417	+ 3 572
UbU 32 p. 2	100 bil. 10	D 17	Teologiska fakulteterna (r)	13 609	13 879	+ 270
UbU 32 p. 3	100 bil. 10	D 18	Juridiska fakulteterna (r)	17 625	17 939	+ 314

Bet. nr	Prop. nr	Huvudtitel Anslag Anslagsform		Av regeringen föreslaget belopp	Av riksdagen beslutat belopp	Förändring Ökning (+) Minskning (−)
UbU 32 p. 4	100 bil. 10	D 19	Samhällsvetenskapliga fakulteterna (r)	220 592	224 718	+ 4 126
UbU 32 p. 5	100 bil. 10	D 20	Medicinska fakulteterna (r)	495 529	499 037	+ 3 508
UbU 32 p. 6	100 bil. 10	D 21	Odontologiska fakulteterna (r)	54 585	55 154	+ 569
UbU 32 p. 7	100 bil. 10	D 22	Farmaceutiska fakulteterna (r)	17 968	18 328	+ 360
UbU 32 p. 8	100 bil. 10	D 23	Matematisk-naturvetenskapliga fakulteterna (r)	443 924	450 642	+ 6 718
UbU 32 p. 9	100 bil. 10	D 24	Tekniska fakulteterna (r)	432 148	438 339	+ 6 191
UbU 32 p. 10	100 bil. 10	D 25	Temaorienterad forskning (r)	18 017	18 293	+ 276
UbU 33 p. 3	100 bil. 10	D 31	Medicinska forskningsrådet (r)	198 348	195 348	− 3 000
UbU 33 p. 12	100 bil. 10	D 40	Vissa bidrag till forskningsverksamhet (r)	11 368	14 368	+ 3 000
SfU 14	100 bil. 10	E 5	Vuxenstudiestöd m. m. (r)	794 800	816 800	+ 22 000
SfU 14 res. 17	100 bil. 10	E 8	Bidrag till vissa studiesociala ändamål (r)	78 040	78 170	+ 130
KrU 18 p. 35	100 bil. 10	F 49	Bidrag till vissa museer (obet.)	12 769	12 818	+ 49
			Summa			**+689 753**
		IX. Jordbruksdepartementet				
JoU 13 p. 10	100 bil. 11	B 11	Främjande av rennäringen (r)	29 220	18 220	− 11 000
JoU 13 p. 10	100 bil. 11	J 2	Ersättning för viltskador (f)	325	11 325	+ 11 000
JoU 24 mom. 12	166	C 6	Prisstöd till jordbruket i norra Sverige (f)	410 000	510 000	+ 100 000
			Summa			**+100 000**
		X. Arbetsmarknadsdepartementet				
AU 11 mom. 58	100 bil. 12	B 4	Bidrag till arbetslöshetsersättning och utbildningsbidrag (f)	3 111 282	3 257 282	+ 146 000
			Summa			**+146 000**
		XIV. Riksdagen och dess myndigheter				
FiU 19	100 bil. 16	B 1	Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader (f)	47 581	46 221	− 1 360
			Summa			**− 1 360**
		XV. Räntor på statsskulden				
FiU 38	150	1	Räntor på statsskulden, m. m. (f)	68 000 000	65 000 000	− 3 000 000
			Summa			**−3 000 000**
		Summa förändringar på statsbudgeten				**+2 405 207**

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1986